

Գլուխ ԻԴ. — Էջ 146, տող 3-6. զկող. Լանս տյոց քաւառացն
Շապուհ թագաւորն Պարսից հանդերձ անթիւ զօրօքն ասպանակել հեղ-
եալ ծաւալէր բազմութեամբ իրրեւ զջուրս բազումս: — Նոյնպէս Պատկ. Էջ
120, տող 17-19: Ուղղելի ասպատակեալ: և-ին պատիւը չէ նը-
կատուած:

ա — Էջ 146, տող 8-12. զկանայս եւ զմանկտի հանէին ընդ ցից
սայլից, զկէսս զոր ի ներքոյ կա լացն արկեալ կասութիւն: Եւ զորանց
բազմութիւնս տային ի կոխումն փշաց: եւ զառանց թուոյ զմատաղ
մանկոյն, զայն ի գերութիւն վարէին: — Նոյնպէս ունի Պատկ. Էջ
120, տող 21-24: Լեւելորդ է զոր, քանի որ միջանկեալ նախագաստ. —
թիւն չկայ: անյարմար է մանկոյն, փոխանակ հայցականի: զայն բա-
ռը նախորդներուն կապելու համար՝ պէտք է որ ստորակէտը վերնայ
ոսկեզարեան մասենադրութեան մէջ կայ արդարեւ զայնս բառի կրկ-
նութեամբ գործածութիւն մը, բայց այս պարագային նախորդ մասը
անկախ նախագաստութիւն կը կազմէ (ի՞նչ. եթէ իցէ եւ եթէ չիցէ.
զայն ոչ գիտէ. եղև.). բայց հոս նոյն պարագան չէ եւ զայն բառը լոկ
ցուցական անական է մանկոյն: Ըստ այսմ հաստատուելու ուղղել տայա-
պէս: և... զկէսս ի ներքոյ կամացն արկեալ: և զառանց թուոյ մանկ-
տին զայն՝ ի գերութիւն վարէին»:

ա — Էջ 146, տող 33-34. Եւ քանային զգերեզմանս զաւաջին թա-
գաւորացն Հայոց զարանց քաջաց զարշակունեայ: — Նոյնպէս է Պատկ.
Էջ 121, տող 6-7. ուղղել քայալանին համաձայն Զարշակունեայ: Կոչու-
մին համար հմտ. նաեւ Էջ 147, տող 23-24 Կոխումնակ բնակ տերանց
իւրեանց արշակունեայ:

ա — Էջ 146, տող 36-38. բայց միայն զգերեզման չիրմին Սանա-
տիդոյ արքային ոչ կարացին բանալ վասն անհրեղ սկայագործ հասակ
տաշինած ճարտարագործ արարածոցն: — Նոյնպէս է Պատկ. Էջ 121,
տող 8-10. Ուղղել «Արարածոյն», գրչագիրը արարած շինուածք, չի-
նութիւն: Բառը չփոթած է արարած մօտք, ստեղծուած էակ: Բառին
հետ, եւ ըստ բառին սովորական գործածութեան, գրած է յոգնակի:

Գլուխ ԻԵ. — Էջ 149, տող 3. եւ քանդէր եւ հարկանէր զբանակն
Շապուհոյ արքային ի Թաւրիշ: — Նոյնպէս Պատկ. Էջ 122, տող 28-29.

ընդհանուր ցանկին մէջ, էջ 62, տող 20, կ'ըսուի «ի Թաւրէշն»։ Ղարաձառայ նոյն դիմին մէջ, տող 15 (= Պատկ. էջ 123, տող 7) «ի Թաւրէշն»։ էջ 193, տող 15 (= Պատկ. 158, 24) նոյնպէս «ի Թաւրէշն»։ Բայց էջ 157, տող 10 (= Պատկ. 130, 3) «ի Թաւրէժն»։ Ձեւ Ե ձեւերը կրնան չփոթուիլ Ձ եւ զ ձեւերուն հետ. ուստի թերեւս ուղղելի «Թաւրէշ»։ Բայց արդեօք «Թաւրէշ» ձեւն ալ գործածակա՞ն էր հին Հայոց մէջ։

» — էջ 149, տող 26-28. եւ ինքեանք զգուշացեալք սահմանօք երկրին իւրեանց, պահ արկեալ պահէին մեծաւ զգուշութեամբ — Նոյնպէս Պատկ. էջ 123, տող 16-17. «Ձգուշանալ» բայը բառ Հայկ. Բառ. կը պահանջէ բացասական, տրական, երբեմն նաեւ ներգոյական եւ պարտական. բայց գործիական բնաւ չկայ։ Պարտականի համար թէեւ Հայկ. Բառ. ունի միայն մէկ օրինակ (խորհուրդք բարեաց զգուշացին զքեւ Առակ. Բ. 11), բայց Բուզանդի մէջ կայ մի քանի անգամ գործածուած. հմմտ. Գլ. Լ, էջ 152, տող 14, զգուշանայր զսահմանօք երկրին իւրոյ. Գլ. Յ. էջ 192, տող 29, զգուշացեալ զսահմանօքն երկրին իւրոյ։ Ըստ այսմ ուղղել պահանջօք։

Դիւռիս Իէ. — էջ 150, տող 19-21. Ապա յետ այսորիկ առաքէր արքայն Պարսից ի վերայ արքային Հայոց գունդ կազմեալ պատրաստեալ արս ընտիրս պատերազմողս իւր եւ զքառասուն բիրտ — Նոյնպէս Պատկ. էջ 124, տող 5-7. Ստորագծեալ բառը ուղղելի է «բիրեւ»։ Երկուքին նմանութիւնը շատ մեծ է. տարբերութիւնը կը կայանայ միմիայն Բ տառին վերի թեւին վրայ։

» — էջ 150, տող 26-28. հարկանէր աստակէր զնա եւ զգործորա թափէր զգարգ նոցա, եւ աչ ապրեցուցանէր մի ի նոցանէ եւ ոչ մի։ — Աւելորդ է աստջին մի բառը, զոր չունի Պատկ. էջ 124, տող 12։

Դիւռիս ԻԹ. — էջ 151, տող 16-18. Յաղաքս Դմաւունդ Վսեմականայ, որ իննսուն բիւրուն տապրիկ զօրօքն՝ զոր առաքեաց ի վերայ Արշակայ արքային Հայոց Շապուհ արքայն Պարսից։ — Ասոր հետ նոյն է Պատկ. էջ 125 տող 2-3, եւ ընդհանուր ցանկը «Պարսերութիւնը բոլորովին անկապ է։ Բացի այս՝ անծանօթ է տապրիկ, որ կրնայ յաւատուկ անուն ըլլալ. դժբախտաբար պատմութեան մէջ յետոյ յիշուած է։

» — էջ 151, տող 28-29. կոտորէր սպանանէր հարկանէր ի նոցանէն — զի եւ մի ոչ ապրեցուցանէր։ — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 125, տող 11-12 ուղղել «զմի»։ Նախգիրը ինկած է անշուշտ զի շարկապին պատճառաւ։ Դիւռիս ԼԱ. — էջ 152, տող 22. ի Շապուհոյ ուղղել «ի Շապհոյ»։ Ինչպէս ունի Պատկ. էջ 126, տող 6։

Դիւռիս ԼԳ. — էջ 154, տող 9-12. Ապա քանզի եւ Վասակ զօրավարն Հայոց խաղաց գնաց ընդ առաջ նոցա երեսուն հազարաւ, հարկանէր ի գիմի զՍուրեհ եւ սպանանէր։ — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 127, տող

16-18 : ներկայ վիճակին մէջ զՍուրեն խնդիր է «հարկանէր ի դիմի» բային, բայց այս բայը կ'առնէ տրական խնդիր, և ո՛չ հայցական : Միւս կողմէ «սպանանէր» ներգործականը սեռի խնդիր մը կը պահանջէ : Այս երկու պահանջները կը կատարուին, եթէ խօսքը ուղղեմբայն էր : «... հարկանէր ի դիմի, զՍուրեն եւս սպանանէր» : Եւս բառին և ձայնը կրնար ինչպէս յաջորդ ապսևանէր բային և-ին պատճառաւ : Գլուխ ԼԸ. — էջ 156, տող 19-22 : Իսկ Աղանայոզանն, որ Պահլաւն էր ի տոհմէն աքշակունեաց, որ նա խրոխտացեալ առաջի Շապհոյ թագաւորին Պարսից, եւ գնայր դայր հասանէր ի սահմանս Հայոց : — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 129, տող 16-18 : Երկրորդ միջանկեալ նախադասութիւնը անկապ է, որ եւ նա կրկին ենթականերուն պատճառաւ : Թերեւս որ պէտք է դարձնել «եւ» :

» — էջ 156, տող 23-24 : սոյնպէս եւ սա զիւր զօրքն կազմէր ի ձեռն Վասակայ իւրոյ սպարապետին : — Նոյնպէս Պատկ. էջ 129, տող 19-20, ուղղել «զօրսն» :

Գլուխ ԽԱ. — էջ 158, տող 8-9 : եւ դէմ հանդիման մեծաւ բռնութեամբ միմեանց յարձակէին : — Նոյնպէս Պատկ. էջ 130, տող 24, «յարձակիմ» բայը կ'առնէ կա՛մ նախդրեւ հայցական եւ կա՛մ յիշերայն նախադրութեամբ խնդիր. առաջինը տեղին անյարմար ըլլալով, երկրորդին համեմատ պէտք է ուղղել «ի վերայ միմեանց» :

Գլուխ ԽԲ. — էջ 158, տող 18-19 : Մարին անուն մեծ նախարար դայր ժարանչէր ընդ երկիրն Հայոց : — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 131, տող 4-5 : Մարին պէտք է ուղղել «Մարինան», բայց աւելի «Մարուճան», ինչպէս երկու անգամ կը յիշուի նոյն երեսին վրայ, տող 15 եւ 24 : «Ջյաղազս Մարուճանայ», «զՄարուճանն սպանանէր» : Մարինան ձեւին մէջ ան մասին անկումը յաջորդ անունը բառին ան մասին համար է :

» — էջ 158, տող 20-21 : դայր հասանէր միջամբոյն լինէր յերկիրն Հայոց : — Նոյնպէս Պատկ. էջ 131, տող 5-6 : «Միջամբոյն լինել» ոճը չէ գործածուած ուրիշ տեղ. Հայկ. Բառ. Թէսեւ կը յիշէ այս «բայց Բուզանդի միայն այս հատուածն ունի իբր վկայութիւն : Զեռագիրն եւն երկուքը ունին «միջամբալ լինէր», զոր պէտք է մոցնել բնագրին մէջ :

Գլուխ ԽԴ. — էջ 159, տող 14-15 : Յազազս արքայորդւոյն Պապայ, թէ զիա՛րդ յայննի եին դեւքն ի նմա, եւ հանդերձ նոքօք զործէր զպղծութիւնն : — Պատկ. էջ 131, տող 22 ունի նոյնպէս «յայտնի էին» : Յայննի հոս ո՛չ թէ անական է, այլ եին բային հետ կ'ուզէ նշանակել «երեւան կուգային» : Ուստի ըստ այսմ լաւագոյն կը լինի փոխել «յայտնէին» : Ասոր հետ համա՞ Պապի մասին ուրիշ նման նախադասութիւն մը, էջ 219, Գլուխ ԻԲ, տող 24-25, եւ կախարդանօք երեւեին դեւքն ի նմա :

Գլուխ Ծ. — էջ 164, տող 68. Յետ այսորիկ ապստամբեաց ի թա-
գաւորէն Հայոց եւ ձեռքին իշխանութեանն տանն Հայոց Թագաւորին —
Նոյնպէս է Պատկ. էջ 135, տող 26-27, տարադէպ ալ բարձր պէտք է գոր-
ծինել «իշխանութիւնն», առանց որոյ խօսքը կը մնայ առանց ենթա-
կայի :

» — էջ 164, տող 19-20. անկաւ ի բռն հրազուրանաց նա ի Մե-
րուժանայ արծրունոյ զեռորդոյ իւրոյ : — Նոյնպէս ունի Պատկ. էջ
136, տող 6-7 : Եթէ «ի Մերուժանայ» բացատակւն է, պէտք է որ իւրոյ
եւս դրուի բացատական «իւրմէ» : Բայց որովհետեւ այս փոփոխութիւնը
աւելի զգուար է, ուստի պէտք է ենթադրել թէ ի նախդիրը յետա-
մուտ է եւ թէ խօսքը նախապէս ունէր «Մերուժանայ» : այսպէսով թէ
«իւրոյ» սեռականը իրաւունք կ'ստանայ եւ թէ «Մերուժանայ» կը գառ-
նայ յառկացուցիչ բանս հրազուրանաց» ձեւին, ինչ որ աւելի բնա-
կան է :

Գլուխ ԾԱ. — էջ 165, տող 21-23. Թեպէս իցե Թագաւորին Ար-
շակայ կոռեւ ընդ Շապուոյ, Վասակաւ եւ Անգուկաւ աներաւ իւրով
տացէ պատերազմ : — Ուղղել «թէ պէտ իցէ» (եթէ Արշակ Թագաւորը
պէտք ունի կոռելու), ինչպէս ունի Պատկ. էջ 137, տող 9-11. հմմտ.
քիչ մը վարը. «եմա երե պէս իցե, տացէ պատերազմ, քե պէս մի» :

» — էջ 166, տող 17-18. զորս տուեալ է ձեզ յԱստուծոյ : — Նոյն-
պէս Պատկ. էջ 137, տող 32 : Տուեալ է ներգործական բայ է, ինչպէս կը
ցուցնէ զորս սեռի խնդիրը. ուստի սխալ է յաստուծոյ բացատականը,
զոր պէտք է դարձնել «Աստուծոյ» (սեռ. ենթական) :

Գլուխ ԾԲ. — էջ 168, տող 18-19. ստիպեցին յունաքօսեցին զիւր-
եանց Թագաւորն զԱրշակ : — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 139, տող 21. ղունա-
քօսեց ձեւ մը շունի Հայկ. Բառ. երեք ձեռագիր ալ ունին բռնադրօ-
սեցին, ուստի այսպէս պէտք է ուղղել :

Գլուխ ԾԴ. — էջ 169, տող 30. Բայց բանքն Մարեայ երիցոյ ուշ
եղեն ինձ : — Նոյնպէս է Պատկ. էջ 140 տող 26. խօսքին մէջ երկու
սխալ կայ. առաջին երիցոյ սեռականը փխ. «երիցու» սովորական ձե-
ւին, եւ երկրորդ ուշ շինել, փխ. ըստ կանոնաւոր ոճի ըսելու «յուշ
լինել» : Այս երկու սխալները գիւրութեամբ կը հարթուին, եթէ աւել-
ցնենք ի տառը եւ յատուր ուշ ձեւին հետ կարգաւոր զարձնենք շերի-
ցու յուշ եղեն... » :

» — էջ 171, տող 6. ետ ածել զԱրշակ արքայ Հայոց զառաջի իւրով : —
Նոյնպէս ունի Պատկ. էջ 141, տող 30-31 : Աւելցնելով ե-ին պատիւը
ուղղել «զառաջեալ» :

